

Sevdiğim iki Alman sosyologunun –Reckwitz ve Rosa- ortak yazdıkları son kitap –Spätmoderne in der Krise, Krizdeki Geç Modernlik- alanındaki benzer kitaplarla birlikte yeni büyük teorilerin doğuşu dönemine girildiğini gösteriyor.

Geç modernlik ile kastedilen post modernizmdir.

Post modernizm büyük anlatılar döneminin sona erdiği ve ancak küçüklerin anlatılabileceği iddiasındaydı. Yaşadığımız döneme uygun bir anlayıştı ve halen de öyledir: bilgi çok parçalandı. İnternette biraz dolaşmak bile her konuda çok sayıda küçük bilgi kümesinin bulunduğunu gösterir ve bunların tümünü izlemek mümkün değildir. Her parça üzerinde yorum yapmaya kalkarsanız, bilgi girdabı içinde kaybolup gidersiniz.

Dahası; bir bilgi kümesini anlamak yeterli değildir, onun ilişkilerini de anlamamız gerekir. Bir şeyin ilişkileri, onun özellikleri içindedir.

Hangi alanda olursa olsun büyük teori de bu demektir: bütünsellik düşüncesi ve herhangi bir olgunun ancak ve ancak başka olgularla ilişkileri içinde anlaşılabilmesi demektir.

Genel hakkında fikriniz yoksa özeli anlamamız eksik kalır.

Okumuş olan okurlar hemen anlayacaktır: bu TDAS'taki (Türkiye Devriminin Acil Sorunları) temel düşüncedir. Ülke ve bölge analizi, emperyalizm analizinden sonra gelir. Bu kitap için bkz. www.tdas1.blogspot.com

Postmodern anlayışın –kaybolmadı ve kaybolacak gibi de görünmüyor çünkü bilgi parçalanması sürecektir- zorlanmaya başlaması, dünya çapında özelliklerin ön plana geçmeye başlaması

nedeniyledir.

Mesela iklim krizi ancak dünya çapında anlaşılabilir.

Gözetleme kapitalizmi (Überwachungskapitalismus) dünya çapında bir özelliktir.

Bölgesel güçlerin yükselmesi ancak çok kutuplu dünyada mümkün olabilirdi. Bölgesel güçler eskiden de vardı ama sayıları az, etkinlikleri azdı. Şimdi en güçlü ülkeler (mesela ABD ve Rusya) bu güçlerini ancak bölgesel güçlerle işbirliği yaparak etkin olarak kullanabilirler.

Dünyada böyle bir gelişme olmasaydı mesela Türkiye alt emperyalizminden söz edilemezdi. (Alt Emperyalizm ve Türkiye (2000) kitabı için www.enginekinerkitaplar.blogspot.com a bakınız)

Yeni büyük teoriler şekillenirlerken mutlaka eskilerin içeriğinden yararlanacaklardır. Hiçbir yeni teori tümüyle yeni değildir, olmamıştır. Ancak yenilerin eskilerin tamir edilmesiyle oluşabileceğini düşünmüyorum.

Kolay bir örnek faşizm tanımıdır.

Faşizm çok değişti çünkü kapitalizm değişti.

Çok sayıda kişi ne savunduğunun farkında değildir.

Mesela hem 3. Enternasyonal'in faşizm teorisini savunup hem de 12 Eylül cuntasına faşist demek mümkün değildir.

3. Enternasyonal'in en ... enli tanımı, tekелci burjuvazinin ayrışmasını öngörür: faşist olan ve olmayan kesimi vardır ve II. Dünya Savaşı sırasında da bu bağlamda ayrışma olmuştur: sadece kapitalist ülkeleri sayarsak bir yanda Almanya, İtalya, Japonya; diğer yanda ABD, İngiltere, Fransa vardır.

12 Eylül rejiminde ise tekелcilik bütün olarak darbeyi desteklemiştir.

Bu insanlara laf anlatmanın anlamı olmadığı görüşündeyim.

Keza kapitalizmi aşmayı hedefleyen yeni bir teori de marksizmin onarılmasıyla ortaya çıkmayacaktır. Kuşkusuz bütün sosyalist mücadele ve teorilerden alınması gereken bölümler vardır.

Şunun iyi anlaşılması gerekiyor: kapitalizm önemli değişiklikler yaşadı. Kapitalizmin ve emperyalizmin güncel bir analizi, bunlara alternatif toplum için analizin olmazsa olmaz çıkış noktasıdır.

Bu yıl SSCB'nin dağılmasının 30. yılıdır ve marksizmi geliştirme iddiasında olanlar 30 yıldır üç santim yol gidememişlerdir.

Biz işimize bakalım...

İnsan düşüncesinde kaybolan bütünselliğin yeniden kurulmaya çalışılması sadece toplum bilimleri alanında gerçekleşmez, doğa bilimlerinde de buna paralel gelişme söz konusudur. Bilimsel dergilere bakıyorum, Quantum Feldtheorie konusunda gelişmeler var. Neredeyse yüz yıldır kurulması için uğraşılan bu teori, fiziğin iki büyük alanını, parçacık mekaniği ile genel görelilik kuramını birleştirmeyi amaçlar. Bu amaca Weltformel (Dünya Formülü) de denir.

19. yüzyıl sonunda hem sosyal bilimlerde ve hem de doğa bilimlerinde bütünsellik vardı. 20. yüzyılın ilk çeyreğinde doğa bilimlerindeki bütünsellik fizikteki iki devrimle sona erecekti.

Sosyalist teori de parçalanacaktı.

Şimdi bakalım, farklı bir döneme giriliyor gibi görünüyor.

Birinci sanayi devrimi buhar makinesi, ikinci sanayi devrimi elektriğin üretimde kullanılması, üçüncüsü bilgisayarlaşma, dördüncüsü otomasyon, beşincisi yapay zeka...

Başlangıcından beri kendine özgü bir zaman örgütlenmesi olan kapitalizm (Rosa'nın kitabı Beschleunigung – Hızlanma bunu anlatır) gittikçe daha hızlı geliyor. Kapitalist gelişme çalışan insan kitlesini değiştiriyor. Çağdaş kapitalizmi anlamamış iseniz, işçi sınıfındaki büyük dağılmayı, sendikaların güçsüzleşmesini de anlayamazsınız.

Emeğini satarak yaşayanların sayısı artıyor ama bunların iç ilişkileri değişiyor. Eskinin yöntemleriyle bunlara yaklaşamazsınız ve zaten yapılamıyor da...

Bu konuda da yeni yayınlar bulunuyor.

Lafı uzatmayayım...

İnsan bilgisi 150 yıl öncesiyle karşılaştırılamayacak kadar geniş bir alana yayıldığı için yeni bir Hegel, Marx, Weber vb. beklemeyin. Doğa biliminde de yeni Newton ya da Einstein çıkmayacak...

Herkes sürekli birbirinden öğreniyor veya daha iyisi ekip olarak çalışıyor.

Öğrenmek istemeyenlerle uğraşmaya hiç gerek bulunmuyor.

